

Одступања Радне верзије Закона о Високом савету судства од предлога Радне групе – коментари

*Снежана Бјелогрлић
Драгана Бољевић¹
16. септембар 2022*

¹ Снежана Бјелогрлић, члан Високог савета судства и председница Друштва судија Србије и Драгана Бољевић, судија Врховног касационог суда и почасна председница Друштва судија Србије су чланови Радне групе Министарства правде за израду радних текстова Закона о уређењу судова, Закона о судијама и Закона о Високом савету судства.

Закон о Високом савету судства, који је садржан у овом тексту и откуцан црном бојом, представља радну верзију Закона о судијама, коју је Министарство правде објавило 13.9.2022. године на својој интернет страници <https://www.mpravde.gov.rs/sekcija/53/radne-verzije-propisa.php>.

Коментари су, прегледности ради, откуцани на одговарајућим местима у фуснотама, плавом бојом.

Овим текстом указује се на најважнија одступања радне верзије Закона о Високом савету судства од предлога које је дала Радна група. Одступања су унета од стране Министарства правде најпре у верзије закона припремљене за састанак 29-31. августа (требало је да се ради само о техничкој прпреми), затим у верзије закона које су члановима Радне групе достављене као финалне пред објављивање у петак поподне 9.9.2022. године уз позив за достављање коментара до понедељка 12. септембра у 9 сати, и коначно и у верзије закона које су објављене 13. септембра.

Најважније предлоге за наведене законе Радна група је формулисала на састанку 21-23. јула 2022. године (последњем пред летњу паузу), уз обавезу Министарства правде да текстове технички среди до наредног, завршног састанка, који је одржан 29-31. августа. При предлозима на које се указује у овом тексту, Радна група је остала и на састанку с представницима Министарства правде од 5. септембра, примајући к знању информације о разлозима због којих је Министарство правде унело решења другачија од оних које је предложила Радна група.

Аргументацију предлога Радне групе изложених у овом тексту формулисала је Драгана Бољевић.

У овом тексту нису садржани предлози Друштва судија који нису прихваћени као предлог Радне групе.

Закон о Високом савету судства

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се положај, надлежност, организација и начин рада Високог савета судства (у даљем тексту: Савет), услови и поступак за избор изборног члана Савета, трајање мандата и престанак његове функције и обезбеђење услова и средстава за рад Савета.

1. Положај Савета

Независност

Члан 2.

Савет је независан државни орган који обезбеђује и јемчи независност суда, судије, председника суда и судије поротника.

У оквиру своје надлежности Савет остварује сарадњу са Високим саветом тужилаштва, другим органом Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе или градске општине, јавном службом, имаоцем јавних овлашћења и другим физичким и правним лицем, правосудним саветом друге државе и међународном организацијом.

Средства за рад Савета

Члан 3.

Средства за рад и функционисање Савета (у даљем тексту: буџет Савета), обезбеђују се у буџету Републике Србије, на предлог Савета.

Савет самостално располаже средствима буџета која су опредељена за рад Савета.

Влада не може без сагласности Савета, обуставити, одложити или ограничити извршење буџета Савета.

Поступак за утврђивање предлога буџета Савета уређује се овим законом.

Припрема предлога буџета Савета

Члан 4.

Секретар Савета припрема предлог буџета Савета у складу са законом којим се уређује буџетски систем и доставља га радном телу Савета надлежном за финансијска питања (у даљем тексту: Буџетска комисија).

Буџетска комисија утврђује предлог буџета Савета и упућује га председнику Савета ради достављања на мишљење министарству надлежном за послове финансија.

О предлогу из става 2. овог члана министар надлежан за послове финансија доставља Савету образложено мишљење.

Ако министар надлежан за послове финансија има примедбе на достављени предлог буџета Савета, организ консултације са председником Савета и Буџетском комисијом ради постизања сагласности.

Ако министар надлежан за послове финансија нема примедбе на предлог буџета Савета или се постигне сагласност из става 4. овог члана, Савет утврђује коначан предлог буџета Савета, који министарство надлежно за послове финансија без измена укључује у нацрт закона о буџету Републике Србије, а Влада без измена у предлог закона о буџету Републике Србије.

Ако се не постигне сагласност из става 4. овог члана, министарство надлежно за послове финансија коначан предлог буџета Савета из става 5. овог члана, без измена укључује у нацрт закона о буџету Републике Србије, а Влада без измена у предлог закона о буџету Републике Србије.

Ако се не постигне сагласност из става 4. овог члана Влада у образложењу предлога закона о буџету Републике Србије наводи разлоге због којих сматра да предлог буџета Савета није прихватљив.

Одредбе ст. 1. до 7. овог члана примењују се и на поступак предлагања буџетских средстава из надлежности Савета прописаних Законом о уређењу судова.

Контрола извршења буџета Савета

Члан 5.

Контрола извршења буџета Савета и интерна финансијска контрола и ревизија спроводе се у складу са прописима који уређују буџетски систем, рачуноводство и ревизију.

Седиште и обележја Савета

Члан 6.

Седиште Савета је у Београду.

Савет има печат, који садржи назив и грб Републике Србије и назив и седиште органа, у складу са посебним законом.

Састав Савета

Члан 7.

Савет има 11 чланова.

Чланови Савета су шест судија које бирају судије, четири истакнута правника које бира Народна скупштина и председник Врховног суда, као члан по положају.

Председник Савета

Члан 8.

Савет има председника Савета, кога бира Савет међу изборним члановима Савета из реда судија на пет година.

Председник Савета представља Савет, сазива и председава седницама Савета, усклађује рад Савета, стара се о спровођењу аката Савета и врши друге послове у складу са законом и актом Савета.

Потпредседник Савета

Члан 9.

Савет има потпредседника, који се бира међу изборним члановима Савета које бира Народна скупштина на пет година.

Потпредседник Савета обавља послове председника у случају његовог одсуства или спречености.

Однос са судом, другим органом, имаоцем јавних овлашћења, физичким и правним лицем, судијом и председником суда

Члан 10.

Суд, други орган Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, градске општине, ималац јавних овлашћења, физичко и правно лице, као и судија и председник суда, дужан је да поступају по захтеву Савета за достављање информације, документа и другог материјала у вези са вршењем посла из надлежности Савета.

Судија и председник суда дужан је да поступа и по одлуци Савета.

2. Положај члана Савета

Имунитет

Члан 11.

Члан Савета не може бити позван на одговорност за мишљење дато у вези са вршењем функције члана Савета и за гласање приликом доношења одлуке Савета.

Члан Савета не може без одобрења Савета бити лишен слободе у поступку покренутом због кривичног дела које је учинио као члан Савета.

Удаљење са функције члана Савета

Члан 12.

Члан Савета обавезно се удаљује са функције за време трајања притвора.

Члан Савета може бити удаљен са функције до окончања поступка за утврђивање основа за престанак функције.

Одлуку о удаљењу са функције члана Савета доноси Савет.

Члан Савета о чијем се удаљењу одлучује изузима се из одлучивања.

Против одлуке о удаљењу члан Савета може изјавити² жалбу Уставном суду у року од три дана од дана достављања одлуке, која искључује право на подношење уставне жалбе.

Жалба Уставном суду не задржава извршење одлуке.

² Предлог Радне групе је био да: *против одлуке о удаљењу члан Савета може поднети тужбу Управном суду у року од осам дана од дана достављања одлуке и да је Управни суд дужан да о тужби из става 4. овог члана одлучи у року од 15 дана од дана пријема списка предмета.*

Новописано правно средство жалба Уставном суду, по којој би морало да се одлучује у роковима одређеним у сатима, с обзиром на дугогодишње нерешено оптерећење Уставног суда, не може бити делотворан правни лек, нарочито у овом случају који захтева хитно поступање

Права из радног односа

Члан 13.

Изборни члан Савета остварује права из радног односа у Савету у складу са прописима који уређују права из радног односа судије, ако овим законом није друкчије одређено.

За време трајања мандата изборном члану Савета мирују права из радног односа које је остваривао пре избора за члана Савета.

Изузетно од става 2. овог члана, изборни члан Савета кога је изабрала Народна скупштина, а који је професор на правном факултету, може остваривати права из радног односа на правном факултету.

Плата и накнада за рад

Члан 14.

Изборни члан Савета има право на основну плату једнаку основној плати председника Врховног суда.

Изборни члан Савета кога бира Народна скупштина који остварује права из радног односа на правном факултету има право на месечну накнаду за рад у Савету у висини разлике између плате члана Савета, обрачунате за пуно радно време без увећања по основу година проведених на раду и плате коју остварује на правном факултету.

Члан Савета по положају има право на месечну накнаду за рад у Савету у износу од 30%³ основне плате из става 1. овог члана.

Председнику Савета основна плата увећава се за 20%, а потпредседнику Савета за 10%.

Изборни члан Савета има право на накнаду плате за време одсуствовања са рада и на накнаду трошкова у случају прописаном законом и другим прописом, као и право на накнаду за неискоришћени годишњи одмор, под истим условима и у истом обиму права као и остали запослени у Савету.

Нespoјивост функције, посла или приватног интереса са функцијом члана Савета

Члан 15.

Изборни члан Савета из реда судија не може вршити судијску функцију за време трајања мандата у Савету.

Члан Савета кога бира Народна скупштина не може бити на функцији у органу Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, градске општине или или јавној служби, бити члан политичке странке, нити политички деловати на други начин, бавити се јавним или приватним плаћеним послом, нити пружати правне услуге или давати правне савете уз накнаду.

Са функцијом члана Савета неспојива је и друга функције, , послао или приватни интерес који је противан достојанству и независности члана Савета или штети угледу Савета.

Етички одбор Савета одлучује која је функција, посао или приватни интереси противан достојанству и независности члана Савета и штете угледу Савета.

³ Предлог Радне групе је био да месечна накнада за рад у Савету за члана по положају износи 20%, а да увећање основне плате износи: 10% за председника Савета и 5% за потпредседника Савета.

Члан Савета може, ван радног времена, да се без посебног одобрења бави наставном, научном и уметничком делатношћу, уз накнаду.

У случају одређеном законом, члан Савета може, у току радног времена, да обавља наставну делатност у Правосудној академији.

Члан Савета може у току радног времена, по одобрењу председника Савета, да учествује у раду стручног тела образованог у складу са посебним прописом и радне групе за израду закона и другог акта.

Изборни члан Савета за време трајања мандата не може бити биран за судију, председника суда или носиоца јавнотужилачке функције.

Мандат чланова

Члан 16.

Мандат члана Савета траје пет година, осим за члана по положају.

Изборни члан Савета не може бити поново биран на ту функцију.

II. НАДЛЕЖНОСТ И НАЧИН РАДА САВЕТА

Надлежност

Члан 17.

Савет:

- 1) бира судије и судије поротнике;
- 2) одлучује о престанку функције судије и судије поротника;
- 3) бира председника и потпредседника Савета;
- 4) поставља вршиоце функције председника Врховног суда и председника осталих судова;
- 5) бира председника Врховног суда и председнике осталих судова;
- 6) одлучује о престанку функције председника Врховног суда и председника осталих судова;
- 7) предлаже Врховном суду кандидате за судије Уставног суда;
- 8) одлучује о трајном премештају, привременом упућивању или упућивању судије;
- 9) одређује број судија и судија поротника за сваки суд;
- 10) одлучује о удаљењу судије, председника суда и судије поротника;
- 11) одлучује о неспојивости вршења друге функције, посла или приватног интереса са функцијом судије и судије поротника;
- 12) одлучује у поступку вредновања рада судије и председника суда;
- 13) одређује састав и престанак мандата члана дисциплинског органа, именује члана дисциплинског органа и уређује начин рада и одлучивања у дисциплинском органу;
- 14) одлучује о жалби у дисциплинском поступку;
- 15) даје сагласност на програм сталне обуке за судију и запосленог у суду и врши надзор над његовим спровођењем;
- 16) утврђује програм почетне обуке за судију;
- 17) доноси Етички кодекс;
- 18) разматра и одлучује о извештају Етичког одбора о поштовању Етичког кодекса;

- 19) одлучује о постојању непримереног утицаја на рад судије и суда и мери за спречавање непримереног утицаја;
- 20) обавља посао правосудне управе из своје надлежности;
- 21) одлучује о имунитету судије и изборног члана Савета;
- 22) предлаже обим и структуру буџетских средстава и врши надзор над њиховим трошењем, у складу са законом;
- 23) одлучује о приговору у поступку избора за члана Савета из реда судија;
- 24) прикупља и анализира статистичке податке и доноси годишње и вишегодишње планове у циљу ефикасног управљања кадровским, финансијским и материјалним ресурсима суда;
- 25) образује радна тела Савета и врши избор и разрешење њихових чланова;
- 26) даје мишљење о изменама или допунама постојећих или доношењу нових закона који уређују положај судије, организацију и поступање суда, као и другог системског закона који суди примењује или је од значаја за обављање судијске функције;
- 27) доноси годишњи извештај о свом раду;
- 28) обавештава јавност о свом раду;
- 29) сарађује са правосудним саветом друге државе и међународном организацијом;
- 30) доноси акт предвиђен законом;
- 31) обавља и друге надлежности и послове одређене законом.

Начин рада

Члан 18.

Седнице Савета су јавне, а Савет може да одлучи да седница буде затворена за јавност, у складу са Уставом, законом и актом Савета .

Седницу Савета сазива председник Савета у случају предвиђеном Пословником о раду Савета или на предлог најмање три члана Савета.

Савет одржава седницу ако је присутно најмање осам чланова Савета.⁴

⁴ Да би се избегло да Савет служи личним или корпоративним интересима, или да се такав утисак макар и стекне, и како би се истакли различити ставови унутар друштва, Устав је прописао мешовити састав Високог савета судства, због чега Народна скупштина бира четири од једанаест чланова Савета. То решење је у складу са стандардима.

У истом циљу, чланови Радне групе сагласили су се да је потребно учешће осам чланова за рад Савета, дакле да Савет не може да разматра ниједно питање без барем једног члана Савета кога је изабрала Народна скупштина.

Улога несудијских чланова Савета није само у одлучивању, већ и у њиховом „уношењу“ у Савет својих сагледавања и ставова средине из које потичу, у сагледавању судства и правосуђа уопште, „споља“ и формирању, изражавању и преношењу њихових виђења различитих питања из области судства и правосуђа. Све то је битно утолико пре што се предложеним решењима суштински мења досадашњи ангажман несудијског дела Савета, с обзиром на то да је предложено решење да они заснивају радни однос у Савету.

Радна тела

Члан 19.

Радна тела Савета су: Комисија за вредновање рада судије и председника суда, Изборна комисија, Комисија за праћење правилне расподеле предмета, Буџетска комисија, Етички одбор и дисциплински органи.

Ради заштите од непримереног утицаја на вршење судијске функције Савет именује члана Савета из реда судија за поступање у случају непримереног утицаја на рад судије и суда. Поступање именованог члана Савета и Савета у случају непримереног утицаја ближе се уређује актом Савета.

Ради разматрања појединог питања из своје надлежности Савет може да образује и друга радна тела.

Образовање, састав и начин рада радног тела ближе се уређује актом Савета.

Одлучивање

Члан 20.

Одлука Савета доноси се већином гласова свих чланова.

Изузетно од става 1. овог члана, одлуку о избору председника и потпредседника Савета, одлуку о избору председника Врховног суда и председника осталих судова, одлуку о разрешењу председника Врховног суда и председника осталих судова и одлуку о разрешењу судије, Савет доноси већином од осам гласова. Савет доноси одлуку јавним гласањем изузев одлуке о избору председника и потпредседника Савета и одлуке о избору председника Врховног суда, које се доносе тајним гласањем.

Одлука Савета мора бити образложена, ако законом није друкчије одређено.

Пословник о раду Савета

Члан 21.

Савет доноси Пословник о раду Савета којим се ближе уређују начин рада и поступак одлучивања Савета.

Објављивање аката и одлука Савета

Члан 22.

Пословник о раду Савета, други општи акт Савета, одлука о избору или престанку функције судије или председника суда, одлука о избору председника и

Међутим, пошто је радни кворум од осам изузетно висок (трочетвртински), заиста се може десити да дође до блокаде рада Савета, и да одређени чланови одлучивање о одређеним питањима условљавају својим присуством на седници Савета (јер, уколико не би било присутно осам чланова, седница Савета не би могла да буде одржана).

Због тога сви чланови Радне групе, осим представника Министарства правде, сматрају да треба предупредити блокаду рада Савета прописивањем да је учешће на седници Савета обавезно, а учестало неоправдано одсуство члана Савета несавесно (или недостојно) понашање, које за санкцију може имати престанак чланства у Савету.

потпредседника Савета, одлука којом се констатује избор члана Савета из реда судија, одлука о престанку функције члана Савета, као и друга одлука Савета одређена законом објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страници Савета.

Јавност рада

Члан 23.

Савет доноси годишњи извештај о раду који се објављује на интернет страници Савета.

Годишњи извештај о раду Савета доставља се Народној скупштини ради информисања.

Савет редовно обавештава јавност о свом раду на начин уређен Пословником о раду Савета.

Етички одбор

Члан 24.

Етички одбор се стара о поштовању и примени Етичког кодекса.

Етички одбор подноси Савету годишњи извештај о поштовању Етичког кодекса и обавља друге послове у складу са актом Савета.

III. ПОСТУПАК ЗА ИЗБОР ЧЛАНА САВЕТА

1. Избор кандидата за члана Савета из реда судија

Одлука о отпочињању поступка

Члан 25.

Одлуку о отпочињању поступка избора кандидата за члана Савета из реда судија доноси председник Савета најкасније шест месеци пре истека мандата изборног члана Савета из реда судија.

Одлука из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страници Савета и доставља се председнику Изборне комисије Савета (у даљем тексту: Изборна комисија).

Заступљеност судова

Члан 26.

Изборни чланови Савета из реда судија бирају се из следећих судова:

- 1) један из Врховног суда;
- 2) један из апелационих судова и Управног суда;
- 3) један из виших судова;
- 4) један из привредних судова и Привредног апелационог суда;
- 5) један из основних судова;
- 6) један из прекршајних судова и Прекршајног апелационог суда.

Услови за кандидовање за члана Савета из реда судија

Члан 27.

Кандидат за члана Савета из реда судија може бити сваки судија⁵.

За члана Савета може бити биран судија кога предложи седница свих судија једног или више судова према врсти и степену суда (члан 26) у којем судија врши судијску функцију.

Седница свих судија једног суда може да предложи само једног судију.

На седници свих судија, о предложеном кандидату, гласа се тајно.

За члана Савета може бити изабран и судија кога подржи најмање 20 судија према врсти и степену суда, у којем врши судијску функцију (члан 26). Судија може да подржи само једног кандидата.

Изузетно од става 5. овог члана, кандидат за изборног члана Савета из реда судија Врховног суда, Прекршајног апелационог суда, Привредног апелационог суда и Управног суда статус кандидата стиче подношењем пријаве.

Председник суда и вршилац функције председника суда не може бити кандидат за члана Савета.

Бирачко право

Члан 28.

Судија бира члана Савета на основу слободног, општег, једнаког и непосредног изборног права, тајним гласањем.

Нико нема право да, по било ком основу, спречава или приморава судију да гласа или да га позива на одговорност због гласања.

Судија гласа само за кандидата са листе кандидата врсте, односно степена суда у којем врши судијску функцију (члан 26).

⁵ Предлог Радне групе је да кандидат за члана Савета из реда судија може бити сваки судија који обавља судијску функцију најмање седам година.

Уставом поверена функција Високог савета судства, стога и сваког његовог члана, јесте да јемчи и обезбеђује независност судија и судова. Из надлежности Савета садржане у Уставу и члану 17. јасно је колико је она широка, важна и колико је дубоко сагледавање судског система неопходно да би се у њему и о њему доносиле одлуке.

Судија који је тек „ушао“ у систем, са неколико година судијског искуства, чији рад ниједном није вреднован (предложено је да се вредновање врши на сваких пет година), који не познаје добро своје колеге, па стога није још ни могао да задобије њихово поверење, које је кључно приликом избора за члана Савета, тешко може да разуме како систем функционише и како га је могуће мењати.

Цензус за „активно“ и „пасивно“ бирачко право не мора да буде исти, и та неједнакост не представља дискриминацију, већ полази од сврхе Савета и оптира за решења којима би се та сврха најпре постигла. У конкретном случају, своју уставну сврху „бранитеља“ независности судија и судова Савет свакако пре може да оствари уколико су у његовом саставу искусне судије које имају разумевање система и истинско поверење својих колега.

Изборна комисија

Члан 29.

Поступак предлагања кандидата за члана Савета из реда судија организује и спроводи Изборна комисија.

Изборну комисију чине председник и четири члана и њихови заменици, које бира Савет из реда судија, уз њихову сагласност.

Заменик председника и заменик члана Изборне комисије има иста права и одговорности као и председник и члан кога замењује.

Члан Савета не може истовремено бити председник или члан Изборне комисије или њихов заменик .

Мандат члана Изборне комисије траје пет година, уз могућност поновног избора. Члан Изборне комисије не може се кандидовати за изборног члана Савета.

Положај Изборне комисије

Члан 30.

Изборна комисија је независна у раду и ради на основу закона и прописа донетог на основу закона.

Изборна комисија доноси одлуку већином гласова свих чланова.

За свој рад Изборна комисија одговара Савету који обезбеђује услове за њен рад.

Суд је дужан да пружа помоћ Изборној комисији и да јој доставља податке потребне за рад.

Изборне радње

Члан 31.

Изборна комисија, по пријему одлуке о отпочињању поступка предлагања кандидата, доноси одлуку о изборним радњама и роковима. Одлука Изборне комисије објављује се на интернет страници Савета.

Председник Изборне комисије доставља председнику суда одлуку о отпочињању поступка предлагања кандидата и одлуку о изборним радњама и роковима.

Председник суда дужан је да одлуку о отпочињању поступка предлагања кандидата и одлуку о изборним радњама и роковима, учини доступним на одговарајући начин свим судијама у суду чијим радом руководи.

Председник суда је дужан да закаже седницу свих судија ради предлагања кандидата у року који је одређен одлуком Изборне комисије.

Кандидациона пријава

Члан 32.

Кандидациона пријава доставља се Изборној комисији у року од 30 дана од дана објављивања одлуке о отпочињању поступка предлагања кандидата за изборног члана Савета у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Уз кандидациону пријаву достављају се: потписана изјава кандидата о прихватању кандидатуре, одлука седнице свих судија суда или судова којом се предлаже кандидат, односно образац са потписима судија који подржавају кандидата, као и лични и професионални подаци о кандидату.

Кандидат може одустати од кандидатуре подношењем писмене изјаве Изборној комисији најкасније осам дана од дана утврђивања коначне листе кандидата.

Поступак по пријави

Члан 33.

Изборна комисија испитује благовременост, дозвољеност и потпуност пријаве.

Изборна комисија у року од 24 часа од пријема непотпуне пријаве закључком позива кандидата да поднету пријаву допуни у року од 48 часова од часа пријема, уз упозорење да се у супротном пријава одбацује. Неблаговремену и недозвољену и непотпуну пријаву Изборна комисија одбацује решењем.

Коначна листа кандидата

Члан 34.

Изборна комисија утврђује коначну листу кандидата у року од 15 дана од истека рока из члана 32. став 1. овог закона.

Изборна комисија утврђује по једну коначну листу кандидата за сваки степен и врсту суда (члан 26).

Редослед кандидата на листи утврђује се према редоследу предаје кандидационе пријаве Изборној комисији.

Изборна комисија истовремено објављује све утврђене коначне листе кандидата заједно са личним и професионалним подацима и програмима кандидата, на интернет страници Савета.

Представљање кандидата

Члан 35.

Сваки кандидат има једнако право на представљање судијама.

Изборна комисија утврђује рок за представљање кандидата који не може бити краћи од 60 дана.

Изборна комисија утврђује распоред представљања кандидата у седишту апелационог суда и о њему обавештава све судије према врсти и степену суда (члан 26).

Председник суда дужан је да дозволи судијама присуство на представљању кандидата у седишту апелационог суда на чијој се територији налази.

Изборна комисија, уз сагласност кандидата, организује видео снимање представљања кандидата у апелационом суду и тако добијени видео записи објављује на интернет страници Савета.

Кандидат има право на плаћено одсуство за дане када се представља у седишту апелационог суда.

Кандидат има право да се непосредно представи судијама и у другом суду према врсти и степену суда (члан 26).

Савет обезбеђује надокнаду путних трошкова кандидата за представљање у седишту апелационог суда.

Време избора и бирачка места

Члан 36.

Датум и време спровођења избора одређује Изборна комисија и о томе обавештава сваког председника суда десет дана пре дана одржавања избора.

Председник суда обавештава јавним обавештењем сваког судију у суду чијим радом руководи о дану и времену одржавања избора, најкасније осам дана пре дана одржавања избора.

Гласање за кандидата за изборног члана Савета из реда судија обавља се на бирачком месту у суду одређеном од стране Изборне комисије.

Бирачки одбор и гласачки материјал

Члан 37.

Изборна комисија је дужна да благовремено припреми материјал за гласање за свако бирачко место и то: списак судија који гласају на том бирачком месту, потребан број гласачких листића и утврђену листу кандидата.

За свако бирачко место Изборна комисија именује бирачки одбор.

Бирачки одбор чине три судије које нису кандидати за избор.

Изборна комисија организује обуку за члана бирачког одбора.

Начин гласања

Члан 38.

Утврђена листа кандидата на дан гласања мора бити видно истакнута на сваком бирачком месту и у сваком суду према степену и врсти суда (члан 26), који бира кандидата на тој листи кандидата.

Сваки судија гласа лично.

Гласање је тајно.

Гласа се на овереном гласачком листићу.

Бирачки одбор спроводи гласање у просторији суда коју благовремено одреди председник суда.

Изузетно од става 5. овог члана, ако је судија из здравствених разлога онемогућен да дође на бирачко место, на његов захтев бирачки одбор може омогућити да гласа и ван бирачког места.

Утврђивање резултата

Члан 39.

Бирачки одбор по затварању бирачког места без одлагања сачињава, потписује и доставља Изборној комисији записник о резултату гласања који садржи број судија са правом гласа на том бирачком месту, број судија који су гласали, број гласачких листића који су убачени у гласачку кутију, број неважећих гласачких листића, број важећих гласачких листића и број гласова које је добио сваки од кандидата.

Изборна комисија утврђује укупан број судија и број судија који су гласали по бирачким местима, број неупотребљених, неважећих и важећих гласачких листића, број гласова који је кандидат добио на поједином бирачком месту, као и број укупно добијених гласова по кандидату за сваку листу кандидата.

Записник о утврђивању резултата избора, кога потписују сви чланови Изборне комисије, доставља се Савету.

Право на приговор

Члан 40.

Судија има право да, преко Изборне комисије, поднесе приговор Савету због повреде изборног права, у року од 24 часа од часа када је повреда изборног права учињена.

Савет одлучује о приговору решењем у року од 48 часова од часа пријема приговора и доставља га подносиоцу приговора преко Изборне комисије. Ако Савет по приговору не донесе решење у прописаном року, сматра се да је приговор усвојен.

Ако Савет усвоји приговор, поништава изборну радњу, односно избор, а изборна радња или избор се понавља у року од десет дана.

Право на жалбу

Члан 41.

Против решења Савета којим је одбачен или одбијен приговор подносилац може поднети жалбу Управном суду у року од 48 часова од часа објављивања решења.

Против решења савета којим је усвојен приговор кандидат и сваки судија може поднети жалбу Управном суду у року од 48 часова од часа објављивања решења.

Управни суд дужан је да донесе одлуку по жалби у року од 72 часа од часа пријема жалбе са списима.

Ако Управни суд усвоји жалбу и поништи изборну радњу односно изборе, одговарајућа изборна радња, односно избори поновиће се најкасније за десет дана.

Објављивање резултата

Члан 42.

За члана Савета изабран је судија који према врсти и степену суда (члан 26) добије највећи број гласова.

Ако два или више кандидата према врсти и степену суда (члан 26) добију једнак највећи број гласова, избори се понављају за те кандидате у року од 15 дана.

Савет после одлучивања о приговору или протеку рока за подношење приговора објављује коначне резултате гласања и доноси одлуку којом констатује избор члана Савета.

2. Избор кандидата које бира Народна скупштина

Члан 43.

Народна скупштина бира четири члана Савета међу истакнутим правницима са најмање десет година искуства у правној струци од осам кандидата које предложи одбор Народне скупштине надлежан за правосуђе (у даљем тексту: Одбор), после јавног конкурса, гласовима две трећине свих народних посланика.

Услови за избор члана Савета

Члан 44.

За члана Савета може бити изабрано лице које, поред услова из члана 43. овог закона, испуњава и следеће услове:

- 1) да испуњава опште услове за рад у државном органу;

2) да има стечено високо образовање на основним академским студијама на правном факултету у обиму од најмање 240 ЕСПБ или високо образовање стечено на основним студијама на правном факултету у трајању од најмање четири године;

3) да има искуство и знање од значаја за рад правосуђа;

4) да је достојан за обављање функције члана Савета;

5) да не испуњава опште услове за старосну пензију;

6) да не обавља судијску или јавнотужилачку функцију;

7) да није вршио непримерен утицај на рад судије, суда или носиоца јавнотужилачке функције и јавног тужилаштва;

8) да у јавном иступању није заступао став који угрожава независност судства или самосталност јавног тужилаштва.⁶

Достојност подразумева моралне особине које члан Савета треба да поседује и понашање у складу са тим особинама. Моралне особине су: поштење, савесност, правичност, достојанственост, истрајност и узорност, а понашање у складу са тим особинама подразумева чување угледа Савета и судства у вршењу функције и изван ње, свест о друштвеној одговорности, очување самосталности, непристрасности, интегритета и достојанства у вршењу функције и изван ње и старање о очувању поверења у рад и ауторитет Савета и судства у јавности.

Приликом избора посебно се цени стручни или научни рад од значаја за рад правосуђа, као и разумевање правосуђа и залагање у професионалном раду или јавном деловању за независност судства.

Поступак за избор члана Савета кога бира Народна скупштина

Члан 45.

Народна скупштина бира члана Савета међу истакнутим правницима, после спроведеног јавног конкурса, на предлог Одбора, гласовима две трећине свих народних посланика.

Одбор предлаже Народној скупштини двоструко већи број кандидата од броја чланова Савета који се бирају.

⁶ Предлог Радне групе је и: да кандидат није члан политичке странке већ у моменту подношења пријаве на конкурс.

Устав је мењан да би се смањио политички утицај на правосуђе, а правосуђе тиме учинило способнијим и ефикаснијим за обављање своје улоге. То је био изузетно тешко остварив процес и остварен је уз велике и уједињене напоре многих чинилаца.

Због тога је јасно да и закони, које је потребно донети да би се у том циљу промењени Устав „ставио у погон“, треба да прате тај циљ – отклањање политике из судства у што већој мери. О томе говоре и сви међународни стандарди за судство.

Расписивање јавног конкурса

Члан 46.

Јавни конкурс за избор члана Савета расписује се одлуком председника Народне скупштине најкасније шест месеци пре истека мандата члана Савета.

Ако је члану Савета престала функција пре истека времена на које је изабран, јавни конкурс се расписује у року од 15 дана од дана престанка функције.

Јавни конкурс се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и најмање једном средству јавног информисања које покрива територију Републике Србије, као и на интернет страници Народне скупштине и Савета.

Ако се не пријави довољан број кандидата на јавни конкурс, расписује се нови јавни конкурс у року од 15 дана од истека рока за подношење пријава на претходном јавном конкурс.

Подношење пријаве на јавни конкурс

Члан 47.

Пријава на јавни конкурс подноси се Одбору у року од 15 дана од дана објављивања јавног конкурса у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Пријава на јавни конкурс садржи податке о кандидату и доказе о испуњености услова за избор члана Савета. Ближа садржина пријаве уређује се одлуком о јавном конкурс.

Спровођење јавног конкурса

Члан 48.

Јавни конкурс за избор члана Савета спроводи Одбор.

Одбор испитује пријаву на јавни конкурс и приложене доказе о испуњености услова за избор члана Савета.

Недозвољену, непотпуну и неблаговремену пријаву Одбор одбацује.

Одбор може прибавити податке о кандидату од органа, организације и правног лица у којем је кандидат обављао послове, као и друге податке о кандидату од значаја за избор.

После испитивања дозвољености, благовремености и потпуности пријава Одбор сачињава листу кандидата који испуњавају услове за избор.

Одбор објављује биографије кандидата који испуњавају услове за избор и распоред разговора са њима на интернет страници Народне скупштине.

Одбор на јавној седници, уз учешће опште и стручне јавности разматра пријаве и поднете доказе и обавља разговор са кандидатима са листе из става 5. овог члана.

Разговор са кандидатима директно се преноси путем медија.

Утврђивање предлога кандидата

Члан 49.

На посебној седници Одбор усваја предлог двоструког броја кандидата за избор члана Савета од броја који се бира, који доставља председнику Народне скупштине у року од 90 дана од истека рока за подношење пријаве на јавном конкурс.

Предлог из става 1. овог члана Одбор усваја већином од укупног броја чланова Одбора.

Председник Народне скупштине може на образложени предлог Одбора да продужи рок из става 1. овог члана за 30 дана.

Седница за избор члана Савета

Члан 50.

Председник Народне скупштине заказује седницу за избор члана Савета.

Седница се заказује најраније 15 дана од пријема предлога за избор члана Саветаа одржава се и окончава у року од 30 дана од дана пријема предлога.

Пре одржавања седнице из става 1. овог члана, Одбор организује јавно слушање ради представљања кандидата, на којем учествују представници опште и стручне јавности.

На седници из става 1. овог члана, Народна скупштина гласовима две трећине свих народних посланика бира члане Савета.

Комисија за избор члана Савета

Члан 51.

Ако Народна скупштина не изабере све чланове Савета који се бирају у року из члана 50. став 2. овог закона, преостале чланове, између свих кандидата који испуњавају услове за избор, бира комисија коју чине председник Народне скупштине, председник Уставног суда, председник Врховног суда, Врховни јавни тужилац и Заштитник грађана, већином гласова, у року од 30 дана од дана истека рока за избор члана Савета од стране Народне скупштине.

Председник Народне скупштине, сазива и председава седницом комисије.

Комисија пре избора члана Савета на јавној седници, разматра пријаве свих кандидата који испуњавају услове за избор.

Комисија обавља разговор са кандидатом који испуњава услове за избор за члана Савета, који је отворен за јавност и директно се преноси путем медија.

Одлука о избору члана Савета доноси се тајним гласањем и мора бити образложена.

Ако комисија не донесе одлуку у року из става 1. овог члана, расписује се нови јавни конкурс за избор члана Савета за којег није донета одлука о избору.

Комисија, већином гласова, доноси пословник о раду, којим ближе уређује начин рада.

Стручне и административне послове за потребе комисије обавља Народна скупштина.

Објављивање одлуке о избору члана Савета

Члан 52.

Одлука о избору члана Савета кога бира Народна скупштина објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страници Народне скупштине и Савета.

3. Ступање на функцију изборног члана Савета

Члан 53.

Изборни члан Савета ступа на функцију у року од 30 дана од дана објављивања одлуке о избору у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Ако је изборни члан Савета изабран пре истека мандата претходном члану Савета, изборни члан Савета ступа на функцију у року од 30 дана од дана истека мандата.

Изборни члан Савета ступа на функцију на свечаној седници Савета.

Ако у року из ст. 1. и 2. овог члана изборни члан Савета без оправданог разлога не ступи на функцију сматра се да није изабран.

Савет доноси одлуку којом се констатује да члан Савета није изабран.

Ако на функцију не ступи члан кога је изабрала Народна скупштина, Савет о томе се обавештава Народну скупштину.

Савет, односно Народна скупштина расписује изборе, односно јавни конкурс за избор члана Савета у року од 15 дана од дана доношења одлуке Савета из става 5. овог члана.

IV ПРЕСТАНАК ФУНКЦИЈЕ ЧЛАНА САВЕТА

Разлози за престанак функције

Члан 54.

Председнику Врховног суда функција у Савету престаје престанком функције председника Врховног суда.

Изборном члану Савета функција престаје истеком мандата.

Пре истека мандата изборном члану Савета функција престаје ако сам то затражи, ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци, ако му престане држављанство Републике Србије, ако постане члан политичке странке, ако постане недостојан за вршење функције члана Савета или ако функцију члана Савета не врши у складу са Уставом и законом.

Изборном члану Савета из реда судија функција у Савету престаје и престанком судијске функције.

Изборном члану Савета кога бира Народна скупштина функција у Савету престаје и ако трајно изгуби радну способност за вршење функције члана Савета или испуни опште услове за старосну пензију.

Губитак радне способности за обављање функције члана Савета утврђује се на основу стручног налаза и мишљења овлашћене здравствене установе.

Надлежни суд дужан је да достави Савету правноснажну одлуку о осуди члана Савета на казну затвора од најмање шест месеци.

Одлука о престанку функције изборног члана Савета

Члан 55.

Ако изборни члан Савета сам затражи престанак функције, ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци, ако му престане држављанство Републике Србије, ако трајно изгуби радну способност за вршење функције члана Савета или ако испуни опште услове за старосну пензију, Савет доноси одлуку о престанку функције члана Савета најкасније у року од 15 дана од дана сазнања за разлог престанка функције.

Одлуку о престанку функције из става 1. овог члана Савет доноси и ако је изборном члану Савета из реда судија престала судијска функција.

Одлука о предлогу за престанак функције члана Савета

Члан 56.

Изборном члану Савета функција може престати пре истека мандата ако постане члан политичке странке, ако постане недостојан за вршење функције члана Савета или ако функцију члана Савета не врши у складу са Уставом и законом.

Предлог за престанак функције члана Савета може поднети члан Савета из разлога прописаних ставом 1. овог члана.

Члан Савета против кога је поднет предлог за престанак функције има право да одмах буде обавештен о предлогу, да се упозна са садржином предлога и доказима, да сам или преко пуномоћника пружи објашњење и доказе за своје наводе, као и да те наводе усмено изложи пред Саветом.

Савет одлуком може одбити предлог или усвојити предлог и донети одлуку о престанку функције члана Савета.

Члан Савета против кога је поднет предлог за престанак функције члана Савета изузима се из одлучивања.

Право жалбе Уставном суду

Члан 57.

Против одлуке о престанку функције из чл. 55. и 56. овог закона, члан Савета може изјавити жалбу Уставном суду у року од 15⁷ дана од дана достављања одлуке, која искључује право на подношење уставне жалбе.

Уставни суд је дужан да одлуку по жалби Уставном суду из става 1. овог члана донесе у року од 30 дана од дана подношења жалбе Уставном суду.

Жалба из става 1. овог члана одлаже извршење одлуке о престанку функције члана Савета.

V. АДМИНИСТРАТИВНА КАНЦЕЛАРИЈА

Послови, организација и начин рада Савета

Члан 58.

За обављање стручних, административних и других послова у оквиру Савета образује се Административна канцеларија.

Организација, посао и начин рада Административне канцеларије ближе се уређују актом Савета.

На права и обавезе запосленог у Административној канцеларији примењује се пропис који уређује положај државног службеника и намештеника.

Секретар Савета

Члан 59.

Савет има секретара који се поставља на пет година и може бити поново постављен.

Секретара поставља Савет.

⁷ Предлог Радне групе је да рок за изјављивање жалбе Уставном суду буде 30 дана, у складу са чланом 99. Закона о Уставном суду и 194. став 1. Устава.

Секретар руководи Административном канцеларијом и за свој рад одговоран је Савету.

Секретар има статус државног службеника на положају.

Услови за постављење секретара одређују се актом Савета.

Упућивање судије у Савет

Члан 60.

Судија може бити упућен, ради обављања стручних послова, у радна тела Савета.

Решење о упућивању доноси Савет, по прибављеном мишљењу председника суда у коме судија врши судијску функцију, уз писмену сагласност судије.

Упућивање може трајати најдуже три године, без могућности поновног упућивања у Савет.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Избор члана Савета кога бира Народна скупштина

Члан 61.

Председник Народне скупштине наредног дана од дана објављивања овог закона у „Службеном гласнику Републике Србије”, расписује јавни конкурс за избор члана Савета из реда истакнутих правника.

Одбор за правосуђе Народне скупштине дужан је да достави предлог осам кандидата за чланове Савета у року од 30 дана од дана истека рока за пријаву кандидата.

Ако Народна скупштина у прописаном року не изабере све чланове Савета, рок за доношење одлуке комисије из члана 51. овог закона о избору преосталих чланова Савета је 15 дана од дана истека рока за одлучивање Народне скупштине.

Дан конституисања Савета

Члан 62.

Даном конституисања Савета сматра се дан када је одлука о избору свих чланова Савета које бира Народна скупштина објављена у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Настављање обављања надлежности

Члан 63.

Постојећи сазив Високог савета судства и Народна скупштина настављају да обављају своје надлежности према судији и председнику суда које имају према закону који важи до конституисања Савета.

Престанак функције члана постојећег сазива Високог савета судства

Члан 64.

Даном конституисања Савета престаје функција члану постојећег сазива Високог савета судства.

Изузетно од става 1. овог члана, члан постојећег сазива Високог савета судства који је изабран из реда судија наставља да обавља функцију као члан Савета, до истека мандата на који је изабран.

Члан постојећег сазива Високог савета судства из реда адвоката и професора правног факултета може бити биран за члана Савета у складу са одредбама овог закона⁸.

Преузимање запослених, права, обавеза, предмета, опреме, средстава за рад и архиве

Члан 65.

Савет даном конституисања од Високог савета судства основаног у складу са Законом о Високом савету судства („Службени гласник РС”, бр. 116/08, 101/10, 88/11, 106/15 и 76/21) преузима запослене, као и права, обавезе, предмете, опрему, средства за рад и архиву.

Избор председника и потпредседника Савета

Члан 66.

Председник и потпредседник Савета бирају се у року од 15 дана од дана конституисања Савета.

Рок за доношење подзаконских аката

Члан 67.

Подзаконски акти прописани овим законом доносе се у року од једне године од дана конституисања Савета.

Подзаконски акти донети у складу са Законом о Високом савету судства („Службени гласник РС”, бр. 116/08, 101/10, 88/11, 106/15 и 76/21) примењују се до доношења аката из става 1. овог члана, ако нису у супротности са овим законом.

Престанак важења Закона о Високом савету судства

Члан 68.

Даном конституисања Савета престаје да важи Закон о Високом савету судства („Службени гласник РС”, бр. 116/08, 101/10, 88/11, 106/15 и 76/21).

Завршна одредба

Члан 69.

Овај закон ступа на снагу даном конституисања Савета, изузев одредаба чл. 43. до 53. и чл. 61. до 69. овог закона које ступају на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

⁸ Могућност да садашњи чланови Високог савета судства из реда адвоката и професора буду поново бирани за чланове савета није разматрана од стране Радне групе.